

APRIL, 2024

MESEČNI IZVEŠTAJ

METODOLOGIJA

[Nova društvena inicijativa](#) prati medije i društvene mreže u saradnji sa [Pikasa Analytics](#) INC, kompanijom za analizu podataka, koja se specijalizuje u izradi i primeni alata, softvera i algoritama za mašinsko učenje. Alat omogućava pratiocima nominalno brojanje članaka na konkretne teme. Oni takođe mogu videti stepen angažovanja publike.

Interakcije na internet stranicama se definišu kao novinski članci koji su na Fejsbuku podeljeni sa internet stranice samog medija i ukupan broj lajkova, deljenja i komentara koji su privukli. Interakcije na društvenim medijima podrazumevaju lajkove, deljenja i komentare koji su prikupljeni sa svih kanala društvenih medija (Fejsbuk, Instagram, Jutjub, TikTok, LinkedIn) za sve objave, uključujući fotografije, video snimke i tekst. Procena interakcije se pruža van medijskih kanala i obuhvata različite naloge društvenih medija, uključujući naloge političara i kreatora javnog mnjenja.

Alat vrši zbirnu analizu članaka, dok ih tim za monitoring NSI pregleda kako bi se identifikovale potencijalne dezinformacije i druge informacione anomalije. Međutim, metodologija ima više ograničenja i izrađena je sa ciljem sužavanja radnog zadatka monitoringa. Ona je prilagođena, dok su svaki nalog koji je praćen lično odabrali članovi monitoring tima Pikase i NSI. Samim tim, ukupan broj objava i članaka uključuje samo praćene naloge, ne uključujući druge naloge, koji takođe možda objavljuju vesti. Ipak, procena interakcije uključuje sva deljenja, komentare i druge interakcije.

Pored toga, ne mogu se posmatrati privatni nalozi. Mogu se posmatrati samo zvanično označeni nalozi političkih vođa ili stranice obožavalaca. Samim tim, neki Fejsbuk nalozi političara možda nisu obuhvaćeni analizom. Još jedan ograničavajući faktor se tiče pristupa jer NSI može pratiti članke ne starije od 1. decembra 2023. godine.

Posmatrani mediji koji sa Kosova izveštavaju na srpskom jeziku

Alternativna, Gračanica online, Radio Kontakt Plus, Kosovo Online, KoSSev, Medija Centar, TV Most, Radio Kim, Radio Mitrovica Sever, Radio Televizija Gračanica, and RTK2

Period posmatranja:

1 – 30. april 2024. godine

Broj praćenih medija na internetu:

126 medija koji izveštavaju na albanskom i srpskom jeziku na Kosovu, 126 medija koji izveštavaju iz Srbije i 24 međunarodna medija.

Cilj monitoringa:

Informacioni poremećaji internet stranica i društvenih medija, novinskih internet portala, Fejsbuka, Jutjuba, TikToka i Instagrama na Kosovu, sa fokusom na kosovski srpski informativni prostor.

Konkretno praćene teme:

Redovna sednica Saveta bezbednosti UN (obrađeno oko 200 tekstova iz medija sa Kosova i iz Srbije), Dešavanja na severu Kosova (praćeno oko 600 tekstova iz medija u Srbiji), dijalog Kosova i Srbije (obrađeno oko 600 tekstova iz medija sa Kosova i iz Srbije)

Osnovne informacije o praćenim temama:

April je bio dinamičan mesec; označio je početak popisa na Kosovu, uspešno glasanje za prijem Kosova od većine prisutnih članova Parlamentarne skupštine Saveta Evrope, usvajanje direktive o liberalizaciji viznog režima za pasoše gra Srbije koji žive na Kosovu, vojna vežba Vojske Srbije održana na 30 km od Kosova, glasanje za opoziv albanskih predsednika opština na severu Kosova prvo su organizovali a zatim bojkotovali glasači kosovski Srbi što je dovelo do njegovog neuspeha.

Glavna zapažanja

- Najbolji način da se opiše dominantna karakteristika informativnog prostora na Kosovu je manipulacija kroz izostavljanje. To je pre svega domaće ili unutrašnje pitanje čije je poreklo u društvenoj segregaciji između etničkih zajednica, usled čega nema razumevanja ni pravilnog kontakta, pre nego malicioznost novinara. Kad je reč o oblastima u kojima žive kosovski Srbi i tamošnjeg informativnog prostora, to se prevodi u izveštavanje medija na srpskom jeziku pretežno usmerenog na dejstva na zajednicu, dok je fokus štampe na albanskom uglavnom legalistički.
- Što se tiče iskrivljenog informisanja uočenog u informativnom prostoru kosovskih Srba preko prevoda na engleski, to su uglavnom kampanje koje vode zvaničnici, što znači da rukovodioci institucija svojim izjavama dezinformišu javnost i više od onoga što bi se moglo smatrati političkim spinovanjem. Što se tiče iskrivljenog informisanja uočenog u informativnom prostoru kosovskih Srba kroz reemitovanje izvora iz Srbije, to su skoro u celosti bile kampanje diskreditovanja koje su koristile neovlašćene snimke nekih od političara kosovskih Srba ali i političara kosovskih Albanaca. Međutim, dotična lica nisu osporila autentičnost snimaka, već samo način na koji su montirani.

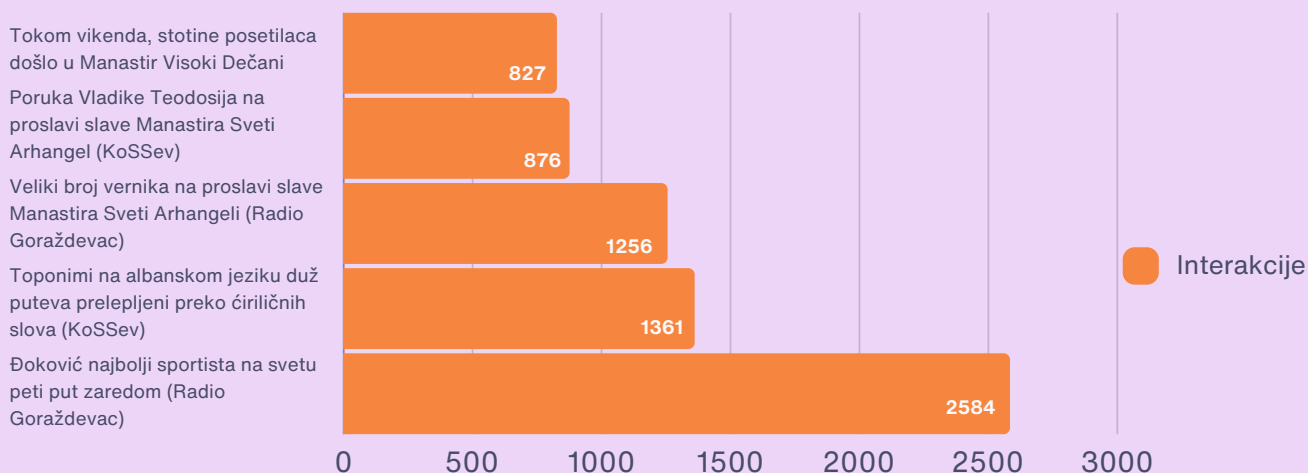
- Postoji jasna podela među medijima iz Srbije: svakodnevne teme u vezi sa Kosovom više pokrivaju mediji kritičniji prema Vladi Srbije (npr. N1 ili Danas), dok u provladinim tabloidima dominiraju tekstovi koji sadrže ili izjave ili govore Predsednika Srbije Aleksandra Vučića.
- Mediji često ne daju neki opsežniji kontekst i umesto toga fokusiraju se na prenošenje zvaničnih izjava bez kritičke analize. To može dovesti do toga da javnost stekne iskrivljeno razumevanje događaja.

Rezultati monitoringa medija sa Kosova

U izveštajnom periodu, najaktivniji medij koji izveštava na srpskom jeziku sa Kosova bio je Kosovo onlajn, koji je objavio 2.899 članaka, uz 26.106 interakcija. Međutim, sajt koji je prikupio najviše interakcija na društvenim medijima bio je KoSSev, uz 38.134 interakcije, uprkos tome što je tek treći po redu najaktivniji medij na srpskom jeziku na Kosovu, uz samo 660 objavljenih članaka u aprilu.

Mediji na Kosovu koji pišu na srpskom izveštavali su najviše o glasanju za opoziv predsednika opština (62 članaka), sastanku u Briselu povodom zabrane unosa dinara (59 članaka) i hapšenju Srećka Sofronijevića (20 članaka). S obzirom na obim pisanih tekstova, interakcija je bila znatno velika. Izbor članaka sa najviše interakcija pokazuje sklonost publike prema lokalnim dešavanjima. Sledi spisak pojedinačnih članaka srpskih medija na Kosovu sa najvećim brojem interakcija.

Popularni tekstovi na srpskom jeziku na Fejsbuku

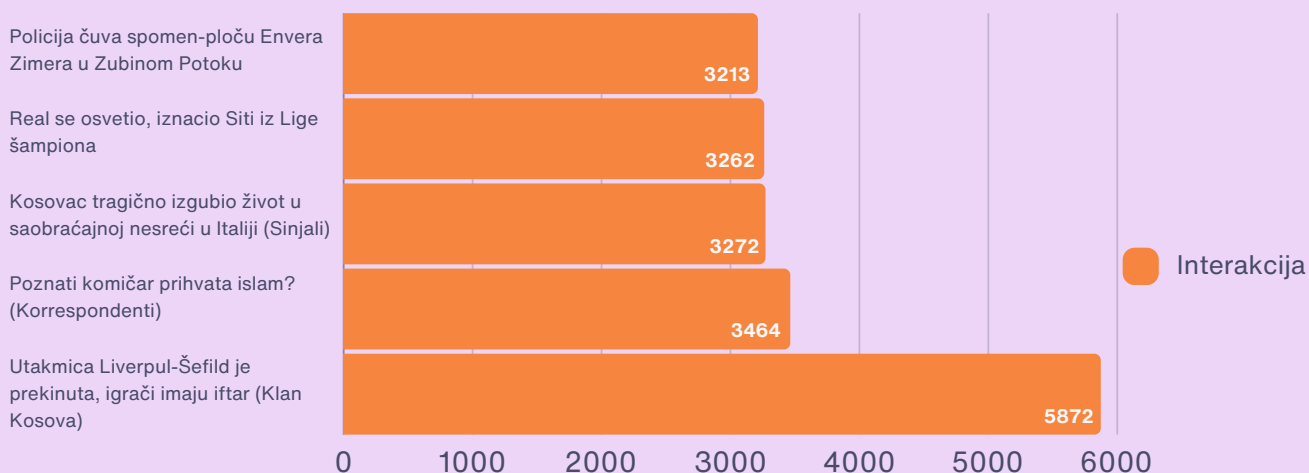

U mesečnim izveštajima od decembra nadalje, podudaranja najpokrivenijih i najpopularnijih tema u kosovskim medijima koji izveštavaju na albanskom jeziku i onih koji pišu na srpskom jeziku primećena su samo u februaru. U aprilu 2024. godine nisu uočena podudaranja. Značajan i neočekivan primer je hapšenje Dejana Jankovića kao jedan od tri najpokrivenija događaja u albanskim medijima o kojem su mediji na srpskom jeziku skromnije pisali (27 članaka uključujući one o hapšenju i one o puštanju).

Za razliku od medija sa Kosova koji pišu na srpskom, najpokrivenije teme u medijima na albanskom takođe su imale primetno reagovanje. Najpraćeniji događaj, koji je imao preko 9.500 interakcija na 509 objavljenih članaka o njemu, je femicid koji se dogodio u Peja/Peći. Drugi najpraćeniji događaj je hapšenje zamenika direktora Policije Dejana Jankovića u Srbiji (477 članaka sa preko 5.000 interakcija) i povezana izjava premijera Kurtija o bezbednosnim merama kojima su izloženi kosovski građani na graničnim prelazima sa Srbijom (470 članaka sa 7.100 interakcija). Na kraju, glasanje u Parlamentarnoj skupštini Saveta Evrope o zahtevu Kosova za članstvo bilo je jedno od najvažnijih tema sa 461 objavljenim člankom i preko 8.800 izbrojanih interakcija.

1

Popularni tekstovi na albanskom jeziku na Fejsbuku

U izveštajnom periodu, najaktivniji medij koji izveštava na albanskom jeziku bio je Bota Sot, koji je objavio 10.377 članaka, uz 65.829 interakcije. Međutim, sajt koji je imao najviše interakcija na društvenim medijima bio je Sinjali, sa 145.454 interakcije, uprkos tome što je tek 10. po redu najaktivniji medij na albanskom jeziku na Kosovu, sa 3.572 objavljenih članaka u aprilu.

U izveštavanju lokalnih medija koji pišu na srpskom jeziku sa Kosova nisu primećeni bitniji primeri medijske manipulacije. Ipak, pošto su ti mediji usmereni prevashodno na pitanja koja se tiču zajednice kosovskih Srba, sadržaj članaka fokusiran je na politiku i stvara veoma toksično okruženje za čitaoce, jer većina lokalnih medija izveštava o sve oštrijim izjavama koje daju kako kosovski tako i srpski zvaničnici. Njihove poruke sadrže upozorenja na rat, terorističke napade, etničko čišćenje, zamke, pretnje po suverenitet, vojne vežbe i naoružavanje kao odgovor na navedeno, kao i više drugih poruka koje su slika nestabilnosti i ekstremne političke i etničke polarizacije.

Kako se prenose izjave i srpskih i kosovskih zvaničnika te obe strane obično reaguju na tvrdnje onih drugih, čitaocima se generalno pruža balans u stavovima, ali problem nastaje zbog toga što je reč o pretežno etnocentričnim i pristrasnim narativima koji često doprinose usponu političkih tenzija. Lokalni mediji daju pristojan broj izjava analitičara ili zvaničnika EU ili SAD, uključujući KFOR, koje opovrgavaju preovlađujuće ratnohuškačke narative zvaničnika kako Kosova tako i Srbije. Ipak, takvi članci po pravilu imaju manji broj interakcija. Na lokalnom planu, naročito kad se radi o severu Kosova, znatan broj tekstova (preko 50 u aprilu) koji piše o radu policije, bilo da je reč o zapleni robe ili oružja, postavljanju video kamera ili incidentima, isto ima solidan broj interakcija, ali sveukupno doprinosi osećaju opterećenosti bezbednosnim merama i nestabilnosti. O nekim policijskim akcijama institucije izveštavaju iz striktno legalističke perspektive, zanemarujući dejstva koja na primer zaplena lekova ima na zajednicu.

S druge strane, reagovanja političkih partija kosovskih Srba na takva dešavanja zanemaruju legalističku perspektivu i fokusiraju se striktno na dejstvo tih akcija na zajednicu. Na primer, policija će objaviti da su zaplenili lekove iz registrovanih ali nelicenciranih apoteka. U isto vreme, Srpska lista će reći da stara lica neće više moći da uzmu prepisane lekove u blizini svojih domova i to tumači kao deo opsežnijeg plana Vlade Kosova da kosovskim Srbima učini život nemogućim i time ih natera da odu sa Kosova. Ni policija ni drugi kosovski zvaničnici, obično ministar unutrašnjih poslova, a ni Srpska lista ne bi prihvatili osnovanost delova argumenata druge strane, niti bi prepoznali da je srž problema sa licenciranjem apoteka na severu Kosova posledica neuspeha da se to pitanje reši u Dijalogu koji seže do 2015. godine. I mediji često ne pružaju širi kontekst tvrdnjama obeju strana i najčešće prenose samo informacije sadržane u zvaničnim izjavama. Mediji koji o dešavanjima na severu izveštavaju na albanskom ne nude aspekt dejstva na zajednicu ili širi kontekst, niti aspekt neuspeha u dijalogu.

Najznačajniji politički događaj u informativnom prostoru kosovskih Srba bilo je glasanje za opoziv predsednika opština; međutim, pošto su glasači bojkotovali taj politički proces, to nije privuklo veću pažnju čitalaca. Članak sa najviše interakcija na datu temu na srpskom jeziku imao je svega 75 interakcija, sa najmanje pet članaka na albanskom na istu temu koji su ga u tome nadmašili. Članci na srpskom jeziku fokusirali su se ili na nepravilnosti u danu glasanja ili na diskontinuitet između toga što je Srpska lista podržala peticiju za opoziv i toga što sama nije glasala. Nasuprot tome, tekstovi na albanskom jeziku bavili su se time da li će kaznene mere nametnute Kosovu zbog nasilnog ulaska predsednika opština u neke opštinske zgrade biti ukinute nakon što je organizovano glasanje za njihov opoziv. Uglavnom i to pretežno u medijima koji izveštavaju na albanskom jeziku nije bilo objektivne analize matematičke (ne)mogućnosti za uspeh glasanja o opozivu i njegovih implikacija u slučaju da glasanje nije bilo bojkotovano nego da je bilo neuspešno.

Druga dominantna tema u aprilu bilo je glasanje na Parlamentarnoj skupštini Saveta Evrope (PSSE) o preporuci izvestiteljke Dore Bakojanis u vezi sa zahtevom Kosova za članstvo u toj organizaciji. Tekstovi u medijima koji izveštavaju na srpskom jeziku sa Kosova uglavnom su sadržavali izjave predstavnika Srbije u Savetu Evrope, objašnjavaju postupak i izražavaju stavove da bi glasanje bilo kršenje statuta te organizacije, pored toga što ga nazivaju licemernim u svetlu navoda o kršenjima ljudskih prava nevećinskih zajednica na Kosovu, prevashodno zajednice kosovskih Srba. Mediji koji izveštavaju na albanskom jeziku pretežno su prenosili izjave kosovskih zvaničnika koji su izražavali poverenje u lobiranje delegacije kosovskih poslanika u PSSE.

Jedna od bitnijih zvaničnih kampanji spinovanja u vezi sa mogućim članstvom Kosova u Savetu Evrope, prisutna u medijima i na srpskom i na albanskom jeziku, bila je tvrdnja ministarke pravde Aljbuljene Hadžiu, kao i drugih zvaničnika, da će to članstvo pomoći Kosovu da podnese tužbu za genocid protiv Srbije.¹ Tu tvrdnju su kao netačnu kasnije opovrgli neki stručnjaci za pravo i tranzicionu pravdu, jer se Savet Evrope ne bavi pitanjima iz domena krivičnog pravosuđa već onima specifičnim za neku zemlju u kojima su iscrpeni svi domaći pravni lekovi posle sticanja punopravnog članstva u SE.

Slično funkcionersko spinovanje sa namerom veličanja potencijalnog političkog uspeha imala je predsednica Kosova Osmani,² rekavši da će članstvo Kosova u SE omogućiti porodicama nestalih sa Kosova da podnesu tužbu protiv Srbije. Kako je Srbija članica Saveta Evrope od 2003. godine, svako može da je tuži pred Evropskim sudom za ljudska prava (ESLJP), a ne samo njeni ili državljani drugih

¹ <https://kossev.info/aljbuljena-hadziju-savet-evrope-tuzba-genocid-srbija/> ili <https://www.kosovo-online.com/vesti/politika/hadziju-clanstvo-kosova-u-savetu-evrope-otvara-put-tuzbama-za-genocid-protiv-srbije>

² <https://www.kosovo-online.com/vesti/politika/osmani-clanstvom-u-se-porodice-nestalih-moci-ce-da-tuze-srbiju-27-4-2024>

zemalja članica Saveta Evrope. To znači da svaki pojedinac, grupa pojedinaca ili nevladina organizacija koja tvrdi da je žrtva povrede prava sadržanih u Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima od strane neke države članice SE može podneti svoj slučaj ESLJP, pod uslovom da su iscrpeli sva domaća pravna sredstva. Drugim rečima, nijedan državljanin Kosova ne mora da čeka da Kosovo postane članica SE da bi tužio Srbiju, ukoliko to želi. Kosovski državljani su već podnosili tužbe protiv Srbije ESLJP.³

Talasnii efekat ove tvrdnje Osmanijeve prodro je i u medijski prostor Srbije, jer ju je Informer video kao dokaz Vučićeve mudrosti zato što je, prema pisanju tog tabloida, prozreo nameru Prištine da članstvo u Savetu Evrope iskoristi za tužbu za genocid protiv Srbije. „Vučić je opet bio u pravu! Manija Kurti sprema tužbe protiv Srbije; Vjosa počela sa kampanjom - napravili dokumentarac o navodnim masovnim silovanjima?! eto kako glasi naslov.

Popis je takođe bio tema kampanje dezinformacija koju su vodili zvaničnici. U razgovoru sa srpskim medijima u nameri da promoviše taj proces ka zajednici kosovskih Srba, direktor Kosovske agencije za statistiku Avni Kastrati⁴ izneo je netačne tvrdnje da će učešće na popisu uticati na radnopravni i boravišni status: „Sutra bi se mogli suočiti sa izazovima ako se prijave za neko radno mesto, na primer državnog službenika ili policajca, ako nisu na spisku sa popisa kao da su pali s neba, kao da ovde ne postoje.“ Ako se sutra neko prijavi za bilo koju funkciju u opštini, to će biti veliki izazov za tog građanina. Recimo da je neki Srbin sa severa sada nezaposlen a sutra se prijavi za poziciju sudije, tužioca ili policajca. U tom slučaju, nadležne institucije mogu da nas upitaju da li se odazvao na popis. Ako nije, onda se ponaša kao stranac. Isto tako sve penzijske prinadležnosti ili druga pitanja biće izazov da ostvarite ako niste na tom spisku,“ tvrdio je taj zvaničnik.

Sve u svemu, mediji koji izveštavaju na srpskom jeziku na Kosovu retko prenose novosti vezane za Kosovo iz srpskih medija. Kad to urade, takvi članci uglavnom sadrže izjave političkih analitičara. Bitan izuzetak te prakse u aprilu je nekoliko natpisa koje je Kosovo Online prenelo iz Večernjih novosti. Zajedničko svim člancima bilo je to što su diskreditovali lokalnog kosovskog Srbina, političara iz Leposavića,⁵ putem navodno inkriminišućeg audio i video zapisa sa njim, koji su se neprekidno pojavljivali na raznim naložima Telegrama u proteklih nekoliko meseci.

³ Videti predmet Alji Azemi protiv Srbije: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%22001-159052%22%7D>

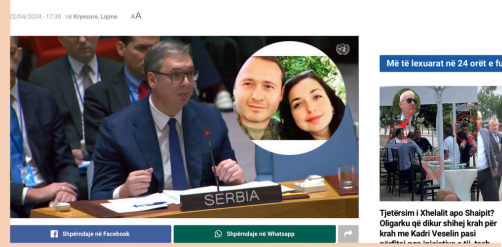
⁴ <https://kossev.info/kastrati-popis-srbi-popisivaci-ucescel/> i <https://www.gorazdevac.com/2024/04/10/kastrati-ako-se-niste-popisali-a-sutra-zatrazite-posao-statisticki-to-je-kao-da-ste-pali-sa-neba/>

⁵ <https://www.kosovo-online.com/vesti/politika/novosti-radomirovic-namesta-srbe-na-hapsenje-kosovskoj-policiji-29-4-2024> i <https://www.kosovo-online.com/vesti/politika/novosti-radomirovic-i-vokri-otimaju-srpsku-imovinu-26-4-2024> i <https://www.kosovo-online.com/vesti/politika/novosti-radomirovic-naredio-da-se-socijalno-ugrozenim-srbima-otmu-stanovi-u>

Neki od tih zapisa doveli su do istrage koju je sprovedla Policija Kosova.

S druge strane, koalicija lokalnih medija na srpskom jeziku radi na opovrgavanju nekih slučajeva iskrivljenog informisanja u medijima iz Srbije. U aprilu, Radio Goraždevac⁶ je objasnio svojim čitaocima kako je jedan tabloid iz Srbije iskoristio požar u Istog/Istoku da širi neistinite informacije o paničnoj i dramatičnoj situaciji sa požarima na severu Kosova. KoSsev⁷ je razotkrio čitav niz članaka u medijima iz Srbije koji su proslavili usvajanje liberalizacije viznog režima za pasoše koje izdaje Koordinaciona direkcija kao konačni korak u proceduri, iako nije. Radio Kim⁸ je objasnio neosnovani trijumfalizam u načinu na koji su pojedini mediji iz Srbije tumačili pisanje medija sa Kosova koji su izveštavali na albanskom jeziku o sastanku predsednika Srbije Aleksandra Vučića i predsednika Francuske Emanuela Makrona. Alternativna⁹ je imala najviše članaka posvećenih razotkrivanju iskrivljenog informisanja o Kosovu ili severu Kosova. Najupečatljiviji je članak Alternativne kad su, usled greške u prevođenju uživo sa engleskog na albanski jezik na RTK, najmanje tri portala koji izveštavaju na albanskom jeziku na Kosovu tvrdila da je na sednici Saveta bezbednosti UN Aleksandar Vučić optužio muža predsednice Kosova Vjose Osani da je januara 2023. godine ubio dva srpska mladića.

Fantazia e tmerrshme e Vuçiqit, thotë se bashkëshorti i presidentes i ka vrarë dy serbë

Fantazia e tmerrshme e Vuçiqit, thotë se bashkëshorti i presidentes i ka vrarë dy serbë

Presidenti serb në Këshill të Sigurimit të OKB-së, tha se burri i presidentes Vjosa Osmani, Prindon Sadriu, ka vrarë dy serb.

⁶ <https://www.gorazdevac.com/2024/04/07/netacno-kad-sumski-pozar-u-osojanu-postane-dramaticna-situacija-na-severu-kosova/>

⁷ <https://kossev.info/kosovo-vesti-netacno-vizna-liberalizacija-portali-tabloidi-naslavi/>

⁸ <https://radiokim.net/vesti/netacno/215025-da-li-je-u-pristin-i-zavladao-ocaj-zbog-makronove-objave-i-kome-smeta-cirilica/>

⁹ <https://alternativna.com/sokantna-izjava-dilasa-ali-ne-dragana/> i <https://alternativna.com/grom-iz-njujorka-srpski-tabloidi-o-vucicu-u-sb-un-senzacionalizam-u-sluzbi-politike/> i <https://alternativna.com/ne-nato-ne-dostavlja-tesku-artiljeriju-kurtijevom-rezimu/> i <https://alternativna.com/lizgubijeni-u-prevodu-ne-vucic-nije-rekao-da-je-suprug-vjose-osmani-ubio-dva-srbina/> i <https://alternativna.com/srpski-tabloidi-o-kosovu-i-psse-u-vrtlogu-senzacionalizma/> i <https://alternativna.com/vucic-i-spreccavanje-treceg-svetskog-rata-propaganda-od-prosle-godine/> i <https://alternativna.com/general-kavoli-nije-upozorio-na-pokrete-paramilitarne-grupe-i-radojica-kako-dezinformacije-zaostavaju-odnose/> i <https://alternativna.com/rtk-tvrdi-da-gradani-na-severu-kozu-da-nece-bojkotovati-glasanje-senzacionalizam-ill-stvarnost/>

Kao što je skoro uvek slučaj sa sednicama SBUN, iskrivljeno informisanje primećeno je i u srpskim medijima. Drugi tekst Alternativne podvlači sistemsko uzdizanje kulta Vučića u pojedinim srpskim medijima u kojima su ga u aprilu prikazivali kao nekog ko je sprečio Treći svetski rat odnosno dominirao debatom na SBUN i ponizio Vjosu Osmani.

Naslov glasi „Završena sednica SBUN! Vučić razmontirao podvalu Vjose Osmani, ruski predstavnik je dodatno poklopio“.

Kad je reč o medijima iz Srbije tokom aprila, u dve kategorije u vezi sa Kosovom - Dešavanja na severu Kosova i Dijalog Kosova i Srbije – članak koji je izazvao najviše reagovanje objavilo je Raskrinkavanje¹⁰ portal iz Srbije specijalizovan za razotkrivanje, u kojem su proučeni naslovi srpskih tabloida iz 2023. godine, sa najviše reagovanja (skoro 3.000 interakcija). Zatim, u kategorijama zabrana dinara, dijalog Kosova i Srbije, i Policija Kosova, N1 je srpski medij koji je napisao najviše tekstova, dok je u kategoriji dešavanja na severu Kosova N1 bio drugi po redu, posle Kurtija koji je imao najveći broj članaka na tu temu. S druge strane, u tabloidima iz Srbije, od tema vezanih za Kosovo preovladale su sednica Saveta bezbednosti UN i Vučićeva poseta Francuskoj. Uočeni su pozitivan ton prema Vučiću i uvrede prema Vjosa Osmani, kao što se može videti u gornjim primerima.

Mediji iz Srbije nastavili su da koriste pogrđnu reč „Šiptar“ da pominju Albance. U aprilu je primećeno najmanje sedam takvih članaka, kao i dva teksta na albanskom jeziku koja su koristila pežorativan naziv „shkije“. Drugi uvredljivi izrazi u Srbiji koji su se odnosili na kosovske zvaničnike a često i pripadnike policije ili bezbednosnih službi bili su teroristi, falange, ekstremisti, lažovi i manijaci.

¹⁰ <https://www.raskrinkavanje.rs/page.php?id=Naslovne-strane-2023-Sest-novina-vise-od-1150-manipulacija-1311>

Ovaj izveštaj je pripremila Nova društvena inicijativa (NSI), organizacija civilnog društva iz Severne Mitrovice sa krajnjim ciljem da utiče na inkluzivnost, izgradnju poverenja, procese demokratizacije i dobrog upravljanja na Kosovu. U tom procesu, NSI prati svoju viziju inkluzivnog društva izgrađenog na poverenju i uvažavanju među zajednicama, u kom građani svih etničkih grupa aktivno učestvuju u društvu i upravljanju.